

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

**Εισαγωγική τοποθέτηση στην διαδικτυακή Ημερίδα
«Η προστιθέμενη αξία των χρηματοδοτικών εργαλείων της ΕΕ για την
ανάπτυξη του τομέα των κοινωνικών υπηρεσιών» (28 Νοεμβρίου
2022)**

Καθηγητής Γαβριήλ Αμίτσης, Διευθυντής ΕΕΚΔ ΠΑΔΑ

Καλημέρα σε όλους και όλες – Σας ευχαριστώ για την συμμετοχή σας στην σημερινή εκδήλωση, την οποία χαιρετίζω ως ο Διευθυντής του Ερευνητικού Εργαστηρίου Κοινωνικής Διοίκησης του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής. Το Εργαστήριο είναι το νεότερο μέλος από την Ελλάδα στην μεγάλη οικογένεια του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Δικτύου και συμμετέχει ενεργά στις εργασίες του, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην δικτύωση μεταξύ της ερευνητικής κοινότητας και των παρόχων κοινωνικών υπηρεσιών σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.

Το Ερευνητικό Εργαστήριο Κοινωνικής Διοίκησης είναι το μεγαλύτερο πανεπιστημιακό εργαστήριο στην χώρα μας στο γνωστικό αντικείμενο της Κοινωνικής Διοίκησης, προωθώντας σύγχρονα υποδείγματα διδασκαλίας και έρευνας σε κρίσιμα πεδία παρέμβασης του Κοινωνικού Κράτους: Κοινωνική Ασφάλιση, Κοινωνική Πρόνοια και Κοινωνική Φροντίδα, Υγεία και Ψυχική Υγεία, Απασχόληση και Εργασιακές Σχέσεις, Επαγγελματική Ασφάλιση, Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα, Κοινωνική Στέγαση. Παράλληλα, υποστηρίζουμε φορείς της κεντρικής διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης για τον σχεδιασμό μεταρρυθμίσεων μεγάλης κλίμακας – εκπονήσαμε εκτός των άλλων την «Εθνική Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά 2021-2027» για λογαριασμό του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, ενώ πρόσφατα αναλάβαμε για λογαριασμό του Υπουργείου Δικαιοσύνης τον σχεδιασμό του Εθνικού Παρατηρητηρίου για τη φιλικότητα του συστήματος δικαιοσύνης για το

παιδί. Συμμετέχουμε ενεργά στις ανοικτές διαβουλεύσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την προώθηση του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων, ενώ είμαστε (δυστυχώς) ο μοναδικός Ελληνικός φορέας που υπέβαλε προτάσεις στις πρόσφατες διαβουλεύσεις για τα «*Επαρκή Συστήματα Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος*» ([Ερευνητικό Εργαστήριο Κοινωνικής Διοίκησης - ΕΕΚΔ | Η συμβολή του Ερευνητικού Εργαστηρίου Κοινωνικής Διοίκησης στον πανευρωπαϊκό διάλογο για την ανάπτυξη των Συστημάτων Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος \(uniwa.gr\)](#)) και την Κοινωνική Οικονομία ([Ερευνητικό Εργαστήριο Κοινωνικής Διοίκησης - ΕΕΚΔ | Η συμβολή του Ερευνητικού Εργαστηρίου Κοινωνικής Διοίκησης στον πανευρωπαϊκό διάλογο για την ανάπτυξη του τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας \(uniwa.gr\)](#)).

Η σημερινή Ημερίδα πραγματοποιείται στο πλαίσιο υλοποίησης του συγχρηματοδοτούμενου από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Έργου μεγάλης κλίμακας «*Establishment of help desk on social services*», επιδιώκοντας να αναδείξει τις προκλήσεις αξιοποίησης των χρηματοδοτικών εργαλείων της ΕΕ για την ανάπτυξη του τομέα των κοινωνικών υπηρεσιών. Διεξάγεται, όμως, σε μία ιδιαίτερα κρίσιμη συγκυρία για την λειτουργία του Ελληνικού μοντέλου κοινωνικής φροντίδας, που θα συνοψίσω με μία φράση – **Η ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΤΕΛΟΥΣ ΤΩΝ ΨΕΥΔΑΙΣΘΗΣΕΩΝ**.

Ο τομέας της κοινωνικής φροντίδας αποτελούσε διαχρονικά - μαζί με τον αυτοτελή τομέα της κοινωνικής πρόνοιας για την προστασία των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού - τον φτωχό συγγενή του Κοινωνικού Κράτους στην χώρα μας. Οι δημόσιες δαπάνες για την προστασία του παιδιού και της οικογένειας (1,5% του ΑΕΠ) υπολείπονται σημαντικά από τον μέσο όρο της ΕΕ (2,3%), ενώ απουσιάζουν μηχανισμοί θεσμικής, οργανωτικής και χρηματοδοτικής στόχευσης, που θα εξασφάλιζαν την προσιτότητα, την επάρκεια, την ποιότητα και την βιωσιμότητα των δημόσιων υπηρεσιών. Παράλληλα, η Ελλάδα εμφανίζει πολύ υψηλά (σε σχέση με τον μέσο όρο της ΕΕ) ποσοστά άλλων (συλλογικών) κινδύνων άμεσης επίδρασης στην εθνική οικονομία, όπως η φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός, η ενεργειακή φτώχεια, η στεγαστική στέρηση και η υπερχρέωση των νοικοκυριών για την απόκτηση ιδιόκτητης κατοικίας.

Η οικονομική ύφεση του 2008/2009 έπληξε δυσανάλογα χώρες με υπολειμματικά δημόσια μοντέλα κοινωνικών υπηρεσιών (όπως η Ελλάδα), οδηγώντας - και υπό το πρίσμα των δυσμενών δημογραφικών εξελίξεων – στην ανάδειξη των επιπτώσεων της κρίσης φροντίδας. Τι είναι η κρίση φροντίδας; Η ανισορροπία μεταξύ των αναγκών φροντίδας ατόμων σε κατάσταση ευαλωτότητας, του ρυθμιστικού πλαισίου και των (υλικών ή ανθρώπινων) πόρων που διατίθενται για την ικανοποίησή τους.

Παράλληλα, η πανδημία του COVID-19 έφερε στην επιφάνεια μία από τις διαρθρωτικές αδυναμίες του Ελληνικού μοντέλου φροντίδας – την υπερβολική έμφαση στον ρόλο των άτυπων δικτύων (οικογένεια) και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, που παρά τις όποιες καλές τους προθέσεις δεν μπορούν να χρησιμοποιούνται ως άλλοθι για την απουσία ολιστικών δημόσιων πολιτικών. Χρειάζεται, επομένως, να συζητήσουμε ένα νέο δημόσιο υπόδειγμα κοινωνικής φροντίδας, που θα αντιμετωπίσει εκτός των άλλων και την διαφαινόμενη κρίση νομιμοποίησης του τομέα στην κοινή γνώμη και τις ενδιαφερόμενες ομάδες του πληθυσμού.

Η σχετική συζήτηση δεν πρέπει να εγκλωβισθεί στο επίπεδο της υψηλής πολιτικής. Πρέπει να συζητήσουμε σοβαρά τους θεσμικούς, οργανωτικούς και χρηματοδοτικούς πυλώνες του νέου υποδείγματος, χωρίς να παραβλέπουμε την ανάγκη ενίσχυσης των παρεμβάσεων με επενδύσεις σε υλικούς και ανθρώπινους πόρους υψηλής ποιότητας, ιδίως στο επίπεδο των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των ιδιωτικών (κερδοσκοπικών και μη) παρόχων υπηρεσιών.

Από την συζήτηση αυτή δεν μπορεί να απουσιάζει ο πολύ σημαντικός ρόλος της ΕΕ για την ενίσχυση των εθνικών συστημάτων κοινωνικής φροντίδας μέσω επιχειρησιακών πρωτοβουλιών (όπως η Ανακοίνωση της 7^{ης} Σεπτεμβρίου 2022 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «*Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τη Φροντίδα*») και χρηματοδοτικών εργαλείων μεγάλης κλίμακας (όπως ιδίως το *Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2021-2027* και ο *Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας 2021-2025*).

Εύχομαι καλή επιτυχία στις εργασίες της Ημερίδας και ευελπιστώ να εγκαινιάσει μία ουσιαστική συζήτηση ως προς τις προκλήσεις ανάπτυξης του τομέα των κοινωνικών υπηρεσιών στη χώρα μας.